Gemeente Rotterdam

Pleinweg-Goereesestraat, Charlois

Quickscan-update Ecologie in het kader van de Omgevingswet

Aan

R. Schel

Van

A. van Tiggele

Kwaliteitscontrole

R.J.A. Sleijpen

Datum

4 februari 2025

Inhoudsopgave

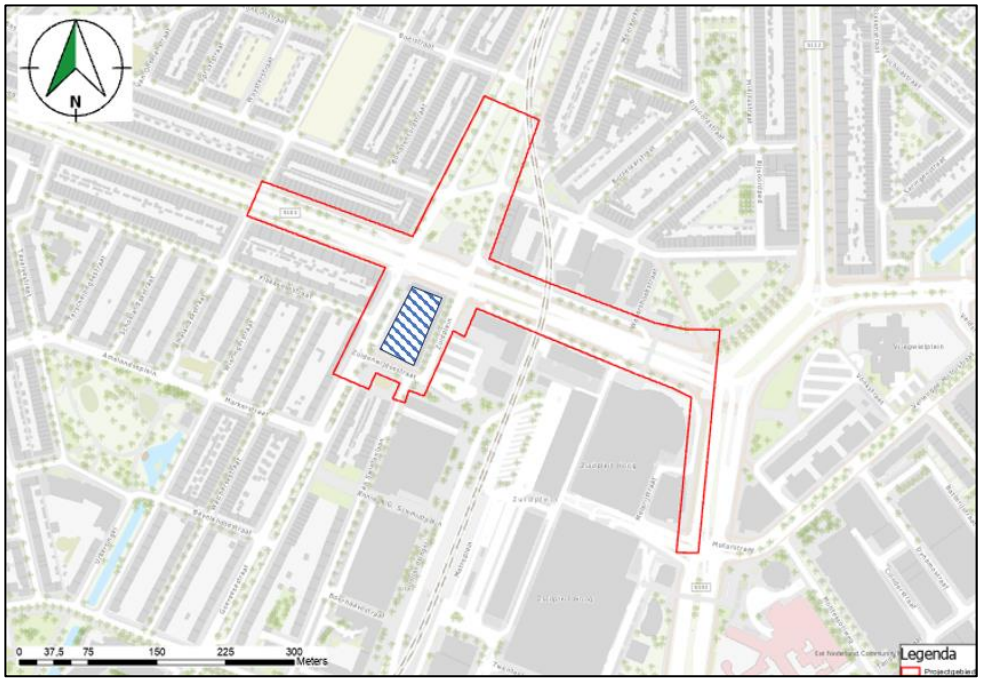
1	**Locatie en voorgenomen werkzaamheden**	**3**
2	**Conclusies en adviezen**	**7**
2.1	Conclusies	7
2.2	Specifieke zorgplicht	9
2.3	Ecologische kansen	10
3	**Werkwijze**	**12**
3.1	Doel van deze rapportage	12
3.2	Aanpak	12
3.3	Specifieke zorgplicht – Rode Lijst-soorten	13
4	**Bureaustudie**	**14**
4.1	Eerder uitgevoerd onderzoek	14
4.2	Natuurdata	14
4.3	Natura 2000-gebieden	16
4.4	Natuurnetwerk Nederland	16
4.5	Biodiversiteitskader	16
5	**Resultaten**	**17**
5.1	Flora	17
5.2	Vogels	18
5.2.1	Vogels met jaarrond beschermde nesten	18
5.2.2	Algemene broedvogels	19
5.3	Grondgebonden zoogdieren	20
5.4	Vleermuizen	20
5.5	Amfibieën	23
5.6	Reptielen	23
5.7	Vissen	23
5.8	Ongewervelden	24
5.9	Rode Lijst-soorten	25
5.10	Exoten	25
Gebruikte bronnen en literatuur		**26**
Bijlage 1: Duiding Wet- en regelgeving Omgevingswet		**27**

1 Locatie en voorgenomen werkzaamheden

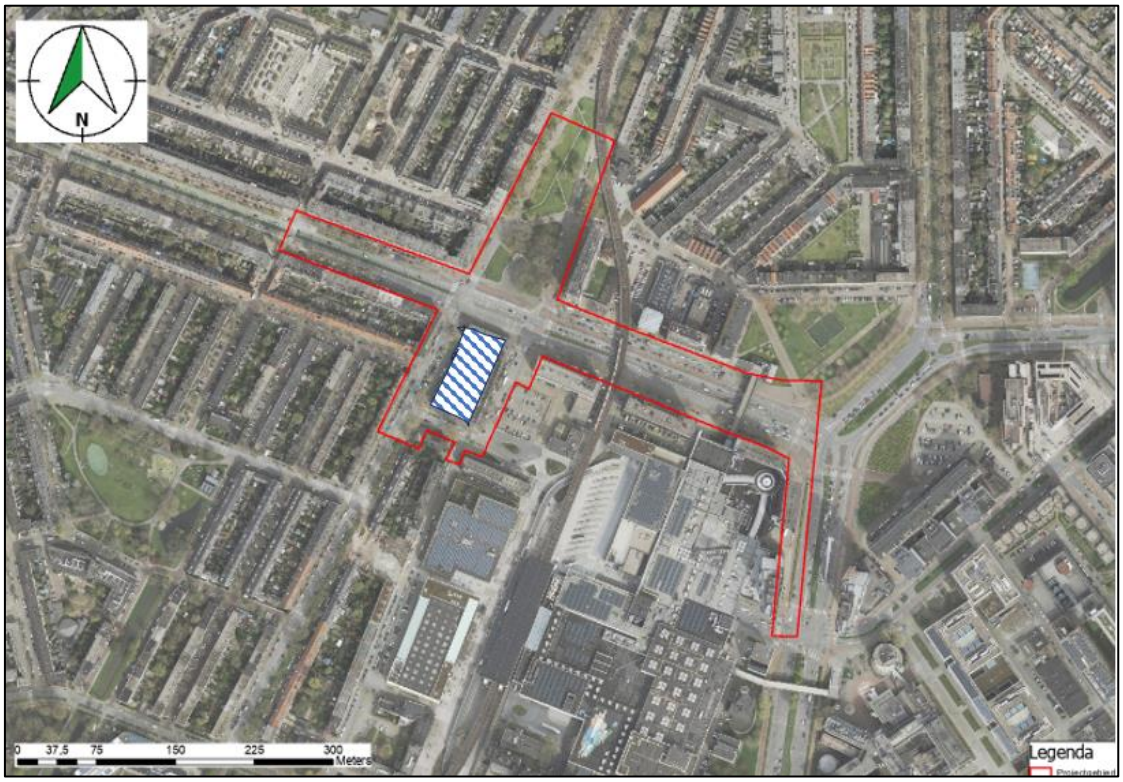
Gemeente Rotterdam is voornemens een deel van de bebouwing aan de Goereesestraat te slopen, nieuwbouw te plaatsen en te herinrichten. Daarnaast wordt een groot deel van de Pleinweg heringericht. Hiervoor zullen singels bomen, voornamelijk platanen, gerooid worden en hier zullen bomen voor teruggeplant worden. In de eindsituatie zal het projectgebied groener worden.

De werkzaamheden in de openbare ruimte zullen in ieder geval bestaan uit het verwijderen en aanbrengen van kolken en kolkleidingen, elementenverhardingen, asfalt en fundatie, plaatsen van openbare verlichting en beplanting.
Duur van de werkzaamheden: Ruim 1 tot 2 jaar. De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd waarbij er nu gestart is aan het deel Pleinweg.

Deze quickscan- update wordt uitgevoerd in verband met het verlopen van de geldigheidsdatum van de eerder uitgevoerde quickscan in 2022 en een gewijzigde scope waardoor eventuele schadelijke effecten op flora en fauna opnieuw beoordeeld dienen te worden.
De sloop en nieuwbouw aan de Goereesestraat wordt in deze scope buiten beschouwing gelaten (zie figuur 1).
Tevens is in deze quickscan-update een beoordeling opgenomen van eventuele schadelijke effecten op Rode lijst soorten welke zijn waargenomen en-/of kunnen voorkomen binnen het projectgebied. Dit is in de Omgevingswet verplicht gesteld per 1 januari 2024.

Figuur 1. Projectgebied rood omlijnd. Blauwe arcering: dit deel wordt buiten beschouwing gelaten (bron: Esri Nederland).

Figuur 2. Luchtfoto van het projectgebied (bron: Esri Nederland).

De figuren 3 t/m 10 tonen een overzicht van het projectgebied middels foto's die tijdens het veldbezoek door een ecoloog van Gemeente Rotterdam zijn gemaakt.

Figuur 3. Noordelijkste punt van het projectgebied, zuidelijke kijkrichting.

Figuur 4. Noordelijke punt van het projectgebied, noordoostelijke kijkrichting.

Figuur 5. Noordelijke punt van het projectgebied met vogelnestje in boom, westelijke kijkrichting.

Figuur 6. Noordelijke punt van het projectgebied, oostelijke kijkrichting.

Figuur 7. Zuidpleinflat aan de Pleinweg met open stootvoegen, noordelijke kijkrichting.

Figuur 8. Pleinweg, zuidwestelijke kijkrichting.

Figuur 9. Pleinweg, oostelijke kijkrichting.

Figuur 10. Eksternesten in te rooien boom aan de Pleinweg, oostelijke kijkrichting.

2 Conclusies en adviezen

Na het uitvoeren van de bureaustudie en het locatiebezoek zijn de waarnemingen geïnterpreteerd. Deze onderdelen zijn te lezen in de achterliggende hoofdstukken van deze rapportage. Onderstaande conclusies en adviezen zijn hierop gebaseerd en getoetst aan de huidige wet- en regelgeving (Bijlage 1).
De quickscan is maximaal drie jaar geldig. Neem contact op met de ecoloog bij wijzigingen in de werkzaamheden en/of planning. Deze wijzigingen kunnen invloed hebben op de geldigheid van het rapport en op de conclusies.

2.1 Conclusies

Tabel 1 geeft aan welke beschermde gebieden aanwezig zijn en of effecten worden verwacht. Eventuele vervolgstappen zijn benoemd.

Tabel 1. Conclusies en benodigde vervolgstappen met betrekking tot beschermde gebieden.

Beschermd gebied	Afstand tot onderzoeksgebied	Verwacht effect?
NNN	± 3 km tot dichtstbijzijnde natuurgebied	Nee.
Natura 2000	± 6 km tot Oude Maas (niet stikstofgevoelig). ± 20 km tot Biesbosch (stikstofgevoelig). ± 22,3 tot Solleveld en Kapittelduinen (stikstofgevoelig).	Mogelijk. Overleg met een ecoloog deskundig op het gebied van stikstof of er een Aerius calculatie benodigd is om stikstofdepositie ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden aan te tonen danwel uit te sluiten.
Biodiversiteitskader	Gelegen tussen hoofdgroenstructuur Visie Openbare ruimte incl. Parken.	Houd in ontwerpen rekening met deze functie. Versterk indien mogelijk ecologische verbindingen door het aanplanten van vegetatie tussen bestaande groenstructuren.

Tabel 2 geeft aan welke beschermde soorten verwacht worden in het projectgebied, of nader onderzoek nodig is en of een vergunning van de Omgevingswet noodzakelijk is.

Tabel 2. Conclusies en benodigde vervolgstappen met betrekking tot beschermde soorten.

Soortgroep	Beschermde soorten?	Nader onderzoek (NO)?	Vergunning flora- en fauna-activiteit nodig? (Omgevingswet)
Vleermuizen	Mogelijk verblijfplaatsen in omliggende bebouwing en (niet te rooien) bomen, (niet-)essentiële vliegroutes (art. 11.46 Bal).	Nee, mits: • Werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang worden uitgevoerd. • Verlichting op omliggende bebouwing, bomen en boomkronen niet toeneemt ten opzichte van de huidige situatie en met niet meer dan 2 Lux. Indien er verlichting wordt bijgeplaatst dient er een lichtplan en een lichtsterkteberekening beoordeeld	Mogelijk, als NO nodig is, beschermde functies worden aangetoond en aantasting van de functionaliteit niet kan worden uitgesloten met maatregelen.

Soortgroep	Beschermde soorten?	Nader onderzoek (NO)?	Vergunning flora- en fauna-activiteit nodig? (Omgevingswet)
		te worden door een ter zake kundig ecoloog. Indien hieruit blijkt dat de verlichting toeneemt met meer dan 2 Lux is nader onderzoek nodig. • Rooi bomen in de winterrustperiode van vleermuizen (tussen november- maart). • Plant bomen ook terug in deze periode. Zie § 5.4 voor toelichting.	
Algemene broedvogels en categorie-5 soorten zonder zwaarwegende ecologische redenen voor bescherming	Ja, kauw en kokmeeuw op en in omliggende bebouwing, boomkruiper en ekster in omliggende bomen (art. 11.37 Bal).	• Gewerkt wordt buiten broedseizoen (voor de te verwachten vogelsoorten loopt dit tussen 1 maart en 1 september). • Werken binnen broedseizoen alleen mogelijk door vrijgave middels een broedvogelinspectie door een ter zake kundig ecoloog. • Verwijder de boom met twee eksternesten (zie figuur 10) buiten broedseizoen. Hiervoor kan binnen broedseizoen geen broedvogelinspectie voor uit worden gevoerd want ekster is honkvast en het risico is te groot dat ekster hier opnieuw tot broeden komt. Indien de nesten bezet zijn moeten de werkzaamheden in de directe omgeving van de nesten worden stilgelegd tot de jongen van het nest zijn uitgevlogen. • Indien de boom niet buiten broedseizoen gerooid kan worden dienen in ieder geval de twee nesten verwijderd te worden. Ekster kan bomen in de directe omgeving van het projectgebied gebruiken. Zie § 5.2.2 voor toelichting.	Nee, als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of met en broedvogelinspectie wordt aangetoond dat het schaden van nestfunctionaliteit niet aan de orde is. Ook dient de specifieke zorgplicht te worden nageleefd. Zie § 2.2 voor toelichting.
Ongewervelden	Mogelijk, grote vos en iepenpage (art.	Nader onderzoek is te voorkomen indien:	Mogelijk, als NO nodig is, beschermde functies worden aangetoond en aantasting van de

Soortgroep	Beschermde soorten?	Nader onderzoek (NO)?	Vergunning flora- en fauna-activiteit nodig? (Omgevingswet)
	11.46 lid 1a, 1b en 1d, Bal).	• De waardplant iep in het noordelijk deel van het projectgebied behouden blijft. Indien dit niet mogelijk is dient er nader onderzoek gedaan te worden (tussen 15 juni-15 juli).	functionaliteit niet kan worden uitgesloten met maatregelen.
Vrijgestelde en algemene soorten	Ja, soorten als egel, rosse woelmuis, aardmuis (art. 11.27 lid 1 en 2 Bal).	Nee.	Nee. Wel dient de specifieke zorgplicht te worden nageleefd. Zie § 2.2 voor toelichting.

2.2 Specifieke zorgplicht

In aanvulling op bovenstaande strikt beschermde soorten stelt de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) dat rekening gehouden dient te worden met alle in het wild levende dieren en planten. Hierbij is specifieke aandacht voor soorten die vallen onder de 'Habitatrichtlijn', 'Vogelrichtlijn', 'Andere soorten' en 'Rode Lijst-soorten'.

Maatregelen voor soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal), Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal) en Andere soorten zonder provinciale vrijstelling (art. 11.54 Bal) zijn behandeld in hoofdstuk 2.1. Paragraaf 2.2 beschrijft de maatregelen en vervolgstappen voor soorten van "Andere soorten" (art. 11.54 Bal) die door de provincie Zuid-Holland zijn vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen (art. 3.189 Omgevingsverordening Zuid-Holland) en voor niet strikt beschermde soorten van de Rode Lijst.

De specifieke zorgplicht is een nieuw onderdeel van de natuurwetgeving onder de Omgevingswet. Doordat jurisprudentie nog ontbreekt, bestaat onduidelijkheid over hoe het bevoegd gezag handhaaft op de invulling en uitvoering van deze zorgplicht. Op basis van de nu beschikbare informatie volgt dit rapport een toetsingskader zoals omschreven in Bijlage 1. Het toetsingskader wordt aangepast als nieuwe jurisprudentie of richtlijnen van het bevoegd gezag daar aanleiding voor geven.

In de directe omgeving van het projectgebied kunnen de volgende soort(groep)en voorkomen: vrijgestelde grondgebonden zoogdieren en amfibieën (zoals egel en bruine kikker) en Rode Lijst-soorten zoals torenvalk en boerenzwaluw.

Tref de volgende maatregelen om zorgvuldig te werken en om te voldoen aan de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal):

- Behoud ten minste 75% van het bestaande struweel (niet zijnde bramen).
- Ontzie groenstructuren, watergangen en gevels van bebouwing van verlichting. Hierbij dient de verlichting niet sterker te worden dan in de huidige situatie (zowel in de eindsituatie als tijdens de werkzaamheden).

- Laat dood hout (stammen en takken) liggen binnen of in de directe omgeving van het projectgebied.
- Rijd stapvoets en voer de werkzaamheden zo veel mogelijk uit in één richting. Op zo'n manier dat dieren naar een veilig ander leefgebied kunnen vluchten zonder hiervoor draaiende machines, personen, een weg of ander obstakel te moeten kruisen.
- Voer geen werkzaamheden uit tijdens het broedseizoen (1 maart – 1 september), zie ook hoofdstuk 5.2.

Als bovenstaande maatregelen niet (geheel) kunnen worden getroffen en negatieve effecten op Rode Lijst-soorten en vrijgestelde 'Andere soorten' niet (geheel) kunnen worden voorkomen, dan zijn vervolgstappen nodig. Deze vervolgstappen bestaan ten minste uit het aanleveren van een ecologisch werkprotocol over de wijze waarop effecten worden geminimaliseerd, een onderbouwing waarom deze effecten redelijkerwijs niet kunnen worden voorkomen en in hoeverre zij kunnen worden hersteld.

2.3 Ecologische kansen

Het biodiversiteitskader[1] beschrijft het Rotterdamse beleid voor het opnemen van biodiversiteit in planvorming (vastgesteld: oktober 2023). De gemeente Rotterdam werkt ten aanzien van biodiversiteit met een gebiedsindeling op basis van ecologisch karakter, oftewel kernbiotopen. Per kernbiotoop zijn drie gidssoorten aangewezen. De levensbehoeften van deze gidssoorten worden uitgedrukt in de 4 V's: Voedsel, Verblijfplaats, Veiligheid en Verbinding. Aan al deze levensbehoeften moet worden voldaan om een gidssoort en diverse meeliftende soorten een plek te geven in een project. Neem voor meer informatie en advies over biodiversiteit contact op met de betrokken ecoloog. Onderstaande lijst toont een aantal algemene principes die voor alle projecten waardevol zijn om toe te passen ter bevordering van de biodiversiteit:

- **Voer de werkzaamheden uit conform het Normeninstituut Bomen**: plaats boombescherming en plaats materialen en materieel buiten de boomkroonzones van bomen, bij voorkeur op verharding.
- **Houd het donker**: Pas zo min mogelijk verlichting toe. Zorg op plekken waar verlichting wel noodzakelijk is dat omliggend groen en water worden ontzien van lichtverstoring.
- **Water is essentieel**: Zorg voor toegankelijk water. Dit kan door natuurvriendelijke oevers, wadi's of blauwe daken.
- **Groen, tenzij**: Zorg voor zo veel mogelijk onverhard oppervlak met een diversiteit aan beplanting. Diversiteit zit in plantsoorten, gelaagdheid van vegetatie en bloeiperiode. Werk zo veel mogelijk met inheemse afkomst van nieuwe aanplant.
- **Bodem als basis**: Zorg voor een goed doorlaatbare bodem vol bodemleven. Kies voor een inrichting en plantkeuze die past bij de bodem en grondwaterstand. Zorg voor een standplaats waar bomen en struiken groot en oud kunnen worden. Houd rekening met variatie in nat-droog, zon-schaduw en reliëf in het landschap (hoogteverschillen).

[1] https://duurzaam010.nl/nieuws/rotterdam-staat-klaar-voor-een-biodiverse-toekomst/

- **Verbind met de omgeving**: Sluit bij ontwerp- en inrichting van gebieden aan op omliggende groenblauwe structuren. Denk hierbij aan bomenrijen, bosplantsoen, bermen en oevervegetatie.
- **Behoud bestaande natuurwaarden**: Oudere bomen, groene structuren of verblijfplekken van dieren zijn moeilijk te vervangen. Behoud van deze waarden is daarom het uitgangspunt.
- **Bouw natuurinclusief**: Ontwerp in samenhang met de buitenruimte, in 3D (van gevel tot dak). Denk aan groene daken, groene gevels en verblijfplaatsen voor vogels, vleermuizen en insecten. Maak gebruik van natuurlijke materialen.
- **Beheer natuurinclusief**: Geef de natuur de ruimte zich spontaan te ontwikkelen. Laat waar mogelijk verruiging toe, verwerk snoeiafval in takkenrillen en laat dode bomen staan of liggen. Beheer enkel waar het nodig is en maai door middel van maatwerk en variatie, met aandacht voor timing en schaal.

3 Werkwijze

3.1 Doel van deze rapportage

Bij activiteiten met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten en beschermde gebieden is het verplicht om vooraf ecologisch onderzoek uit te voeren. Voorliggende rapportage van de quickscan ecologie geeft invulling aan deze verplichting.

Het doel van dit onderzoek is om een uitspraak te doen of, en zo ja, in welke mate, de voorgenomen werkzaamheden in strijd zijn met verbodsbepalingen uit de Ow, om zo overtredingen van deze wet te voorkomen.

Er wordt gekeken naar de (mogelijke) aanwezigheid van door de Ow beschermde natuurwaarden in en rond het projectgebied. Ook wordt bepaald wat de invloed van de (werkzaamheden voor de) herinrichting is op de aanwezige natuurwaarden. Daarnaast worden eventuele vervolgstappen aangegeven die nodig zijn om het werk uit te mogen voeren. Tot slot worden ecologische kansen benoemd voor het project.

Bij het opstellen van dit rapport zijn de voorgenomen werkzaamheden getoetst aan de van kracht zijnde natuurwetgeving. Mede op basis hiervan worden de benodigde vervolgstappen geadviseerd. Een uitleg van de verschillende onderdelen van de wet- en regelgeving is te vinden in Bijlage 1.

3.2 Aanpak

Deze quickscan ecologie is een oriënterend onderzoek naar de effecten op flora, fauna en natuurgebieden die bescherming genieten vanuit de Ow en de Omgevingsverordening Zuid-Holland. Het onderzoek bestaat uit twee delen:

1. Bureaustudie, waarbij wordt gekeken of eerdere onderzoeken op de locatie bekend zijn en of waarnemingen van beschermde soorten in de Nationale Databank Flora en Fauna zijn opgenomen. Verder wordt gekeken naar eventueel aanwezige beschermde natuurgebieden (Natura 2000-gebieden en Natuur Netwerk Nederland).
2. Locatiebezoek, om een inschatting te maken van de potentie van de locatie voor beschermde soorten op basis van waarnemingen en aanwezige biotopen. Hierbij wordt beoordeeld of de voorgenomen werkzaamheden een effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige soorten. Het locatiebezoek is een momentopname en heeft nadrukkelijk niet het karakter van een volledige veldinventarisatie.

3.3 Specifieke zorgplicht – Rode Lijst-soorten

Voor de Rode Lijst-soorten[2] is nooit een vergunning flora- en fauna-activiteit nodig. Wel is de specifieke zorgplicht van toepassing. Ten aanzien van deze zorgplicht worden in principe geen belemmeringen voor het project verwacht ten aanzien van Rode Lijst-soorten, tenzij uit de biotoopscan blijkt dat een grote potentie voor Rode Lijst-soorten aanwezig is.

Rode Lijst-soorten leven over het algemeen alleen in specifieke biotopen die qua voorkomen onder druk staan. Als binnen een projectgebied enkel algemeen voorkomende biotopen aanwezig zijn, dan kunnen significante effecten op deze Rode Lijst-soorten redelijkerwijs op voorhand worden uitgesloten. Zelfs als binnen deze biotopen individuen van een Rode Lijst-soort voorkomen, dan leidt het verdwijnen van dit leefgebied er naar verwachting niet toe dat de staat van instandhouding van de soort significant wordt aangetast. Dit vanwege het algemeen voorkomen van de biotoop en daarmee voldoende alternatieven in de omgeving. Op basis hiervan wordt aangenomen dat significante effecten op de staat van instandhouding van Rode Lijst-soorten, en daarmee de noodzaak voor maatregelen, enkel kunnen voorkomen in projecten met de volgende biotopen:

- Oude aftakelende bomen inclusief dode stammen (grootschalige aanwezigheid van schimmels, mossen en korstmossen).
- Zeer schrale omstandigheden (zandige bodems of oude vochtige (kade)muren).
- Structurele vochtige omstandigheden (kruidenrijke oevers of moerasachtige biotopen).
- Dynamische biotopen (zoals getijdenatuur, overstromingsgebieden en tijdelijke vochtige omstandigheden.
- Omvangrijke onverstoorde terreinen (zowel braakliggend, agrarisch, riet, struweel en bos).

Bovenstaande lijst met biotopen is niet uitputtend. Een deskundig ecoloog kan in specifieke gevallen aanvullende biotopen aanwijzen die geschikt kunnen zijn voor Rode Lijst-soorten en die relevant zijn bij de effectbeoordeling en maatregelen.

Wanneer potentie voor Rode Lijst-soorten aanwezig is, worden maatregelen en vervolgstappen op basis van de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) uitgewerkt in dit rapport. De maatregelen worden bepaald met behulp van de in art. 11.27 lid 1 (Bal) beschreven prioriteringsstappen:

1. Het ontwerp en de werkwijze van het project wordt aangepast, zodat effecten zoveel mogelijk worden voorkomen.
2. Als effecten niet kunnen worden voorkomen, worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten te minimaliseren.
3. De effecten die niet kunnen worden voorkomen, worden zo veel mogelijk hersteld.

Hierbij wordt in eerste instantie altijd eerst naar maatregelen gekeken om effecten te voorkomen. Als het voorkomen van effecten niet mogelijk is, dan is het nodig om een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin wordt onderbouwd waarom voorkomen geen optie is en hoe effecten gemitigeerd en/of hersteld worden.

[2] Voor zover niet strikt beschermd onder artikelen 11.37, 11.46 en 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving.

4 Bureaustudie

4.1 Eerder uitgevoerd onderzoek

Er zijn onderzoeken bekend in de directe omgeving van het projectgebied.

- Uitgevoerd nader onderzoek ecologie naar vleermuizen: In bebouwing aan de Goereesestraat zijn 4 zomer- en winterverblijfplaatsen aangetroffen van gewone dwergvleermuis ter hoogte van de aanwezige binnentuin (deze locatie valt buiten de scope van deze quickscan-update; hier is de ontwikkelaar van de nieuwbouw verantwoordelijk voor). Rapport: *Wentzel, M, 2024. Nader onderzoek vleermuizen Goereesestraat te Rotterdam., RDA<M2023-25-NO1-V1. Habitus Bodegraven.*
- Uitgevoerde quickscan ecologie: Lips, J., 2023. Quickscan Wet natuurbescherming, Goerreesestraat-Pleinweg te Rotterdam, Gemeente Rotterdam. RDAM2023-3-QS1-V1. Habitus, Bodegraven.
- In 2022 is een Quickscan uitgevoerd aan de Pleinweg en omgeving waarbij deze bebouwing geschikt is bevonden voor gebouwbewonende streng beschermde vleermuizen en vogels. Bij dit onderzoek zijn ook 3 nesten waargenomen in de bomen binnen het projectgebied. Rapport: *Zuijdervliet, Al. (2022). Rapportage Actualisatie Vooronderzoek Wet natuurbescherming, Zuidplein te Rotterdam. Documentcode RDAM2021-29-QS1-V2. Habitus, Bodegraven.*
- In 2022/2023 is er eveneens een Quikscan uitgevoerd aan het zuidelijke deel van de Goerreesestraat. In dit onderzoek is een deel van de bebouwing geschikt bevonden voor huismussen en vleermuizen en zijn verscheidene nesten gevonden in de bomen. Rapport: *Timmerman, S.E. (2023). Rapportage quickscan Wet natuurbescherming, Goerreesestraat e.o., Rotterdam (Charlois). Rapportnummer: 13955.054. Econsultancy, Rotterdam.*

4.2 Natuurdata

De Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) is op 20 januari 2025 geraadpleegd voor waarnemingen van strikt beschermde soorten onder Habitatrichtlijn, jaarrond beschermde nesten onder de Vogelrichtlijn en Andere soorten zonder vrijstelling in de provincie Zuid-Holland. In tabel 3 zijn de soorten opgenomen die in de afgelopen vijf jaar binnen een straal van drie kilometer van het projectgebied zijn waargenomen.

Tabel 3. In de NDFF opgenomen waargenomen strikt beschermde soorten in de afgelopen vijf jaar binnen drie kilometer van het projectgebied.

Soort	Bescherming	Soort	Bescherming
Gierzwaluw	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 2	Bever	Habitatrichtlijn art. 11.46 Bal
Slechtvalk	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 2	Kruipend moerasscherm	Habitatrichtlijn art. 11.46 Bal
Ooievaar	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 2	Meervleermuis	Habitatrichtlijn art. 11.46 Bal
Grote gele kwikstaart	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 3	Teunisbloempijlstaart	Habitatrichtlijn art. 11.46 Bal
Sperwer	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 4	Gewone dwergvleermuis	Habitatrichtlijn art. 11.46 Bal
Buizerd	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 4	Ruige dwergvleermuis	Habitatrichtlijn art. 11.46 Bal
Boomvalk	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 4	Laatvlieger	Habitatrichtlijn art. 11.46 Bal
Blauwe reiger	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Rosse vleermuis	Habitatrichtlijn art. 11.46 Bal
Zwarte roodstaart	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Wolfskers	Andere soorten art. 11.54 Bal
Grote bonte specht	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Schubvaren	Andere soorten art. 11.54 Bal
Boomkruiper	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Knolspirea	Andere soorten art. 11.54 Bal
Ekster	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Steenmarter	Andere soorten art. 11.54 Bal
Pimpelmees	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Grijze zeehond	Andere soorten art. 11.54 Bal
Zwarte kraai	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Kartuizer anjer	Andere soorten art. 11.54 Bal
Groene specht	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Iepenpage	Andere soorten art. 11.54 Bal
Spreeuw	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Blaasvaren	Andere soorten art. 11.54 Bal
Koolmees	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Gewone zeehond	Andere soorten art. 11.54 Bal
Boomklever	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Glad biggenkruid	Andere soorten art. 11.54 Bal
IJsvogel	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Rood peperboompje	Andere soorten art. 11.54 Bal
Boerenzwaluw	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 5	Grote vos	Andere soorten art. 11.54 Bal
Huismus	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 2	Alpenwatersalamander	Andere soorten art. 11.54 Bal

Ten aanzien van Rode Lijst-soorten zijn in tabel 4 de soorten opgenomen die in de afgelopen vijf jaar binnen een straal van 100 meter van het projectgebied zijn waargenomen.

Tabel 4. In de NDFF opgenomen waargenomen Rode Lijst-soorten in de afgelopen vijf jaar binnen 100 meter van het projectgebied.

Soort	Bescherming	Soort	Bescherming
Huismus	Vogelrichtlijn art. 11.37 Bal cat. 2	Wilde kievitsbloem	Specifieke zorgplicht art. 11.27 Bal

4.3 Natura 2000-gebieden

De locatie ligt op circa 6 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oude Maas. Dit Natura 2000-gebied bevat geen habitattypen die overbelast zijn door stikstofdepositie. Gezien de afstand en het karakter van de ingreep worden geen effecten verwacht van bijvoorbeeld geluid, trillingen en verlichting op instandhoudingsdoelstellingen van Oude Maas.

Het meest dichtbijgelegen stikstofgevoelige Natura 2000-gebied Biesbosch ligt op een afstand van circa 20 kilometer. Dit valt binnen de vaste afstandsgrens van 25 kilometer waarbinnen stikstofdepositie in kaart gebracht moet worden. Gezien de aard, omvang en duur van de werkzaamheden kunnen significante effecten op stikstofdepositie niet zonder meer worden uitgesloten.

Vervolgstap betreft Natura 2000-gebieden is te overleggen met een ecoloog deskundig op het gebied van stikstof of er een Aerius calculatie benodigd is om stikstofdepositie ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden aan te tonen danwel uit te sluiten.

Het projectgebied ligt op circa 3 kilometer afstand van een aangewezen stuk dat behoort tot het Natuurnetwerk Nederland. Directe effecten worden redelijkerwijs uitgesloten vanwege de aard van de werkzaamheden. In de Omgevingsverordening Zuid-Holland is daarnaast opgenomen dat vervolgstappen alleen nodig zijn bij ruimtebeslag. Indirecte effecten zijn daardoor niet van toepassing.

Vervolgstappen wat betreft gebiedsbescherming van Natuurnetwerk Nederland zijn niet nodig.

4.4 Biodiversiteitskader

De Rotterdamse biodiversiteitsambitie is vastgelegd in het biodiversiteitskader (vastgesteld: oktober 2023). De ambitie voor 2030 is om de kwaliteit van de ecologische (hoofd)structuur te behouden in de groene gebieden op de Natuurindicatiekaart[3] en de ecologische hoofdstructuur te verbeteren in de rode en oranje gebieden op deze Natuurindicatiekaart.
Dit houdt praktisch in dat groene structuren (zoals bomenrijen, bosplantsoen of groene tuinen en plantsoenen) niet significant aangetast mogen worden. Als deze toch aangetast worden is compensatie nodig om de structuur te behouden.
Het projectgebied is geen onderdeel van een groenstructuur. Het is wel gelegen tussen de hoofdgroenstructuur Visie openbare Ruimte incl. parken. Gezien de aard van de geplande werkzaamheden worden er op de lange termijn geen effecten op structuren verwacht; er wordt een verbetering van de groenstructuren gerealiseerd in de eindsituatie ten opzichte van de huidige situatie door de aanplant van nieuwe bomen en groeiplaatsverbetering voor de te behouden bomen.

[3] https://rotterdamsweerwoord.nl/content/uploads/2023/07/Natuurindicatiekaart.pdf

5 Resultaten

Het locatiebezoek vond plaats op 16 januari (6 ˚C, 2 Bft, halfbewolkt). Tijdens het locatiebezoek is gebruik gemaakt van een verrekijker en zaklamp. Het volledige gebied is visueel onderzocht op biotoop en mogelijke verblijfplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledig veldonderzoek (inventarisatie). Het betreft een momentopname waarbij een inschatting wordt gemaakt van de aanwezige biotopen en de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten flora en fauna op basis van biotoopeisen ondersteund door verspreidingsgegevens.

Onderstaand wordt per soortgroep besproken of beschermde soorten zijn aangetroffen en/of worden verwacht, welke effecten verwacht worden en of vervolgstappen nodig zijn.

5.1 Flora

Resultaten
Tijdens het veldbezoek is gecontroleerd op de aanwezigheid van strikt beschermde plantensoorten binnen het projectgebied. Deze zijn niet aangetroffen. De volgende plantensoorten zijn binnen het projectgebied onder andere aangetroffen: hulst, klimop, esdoornbladige plataan, noordse esdoorn, ruwe berk, diverse soorten (niet-beschermde) grassen en diverse uitheemse tuinplanten. Voor de genoemde planten zijn geen maatregelen benodigd. Er zijn geen bedreigde planten van de Rode Lijst aangetroffen.
Door de aanwezige stenen biotoop en voedselrijke bodem worden er geen geschikte groeiplaatsen voor strikt beschermde plantensoorten verwacht.

Effecten
Er zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen binnen het projectgebied en deze worden niet verwacht. Negatieve effecten op strikt beschermde flora worden daarmee uitgesloten.

Vervolgstappen
Er worden geen effecten verwacht op strikt beschermde flora. Vervolgstappen ten aanzien van deze soorten zijn daarom niet nodig.

5.2 Vogels

5.2.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Resultaten

In het projectgebied zijn geen geschikte gebouwen aanwezig waar gierzwaluw in kan broeden: vaak oudere stadswijken of grotere gebouwen en in mindere mate nieuwe gebouwen. De gierzwaluw nestelt in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen, in kerktorens en in nestkasten. Deze zijn niet aanwezig in het projectgebied. De gebouwen moeten minstens 3 meter hoog zijn, omdat de gierzwaluw zich eerst naar beneden moet laten vallen voordat hij kan opstijgen. Ook moet de vrije uitvliegbreedte minstens één meter zijn. Daarnaast zijn geen geschikte invliegopeningen of poepsporen aangetroffen.

Circa 50 meter ten zuiden van het projectgebied zijn verblijfslocaties bekend van gierzwaluwen onder de dakpannen van rijtjeswoningen. Wezenlijk verstorende effecten op deze aanwezige nestplaatsen kunnen worden uitgesloten, gezien storingsfactoren als 'aanwezigheid van mensen' en 'verstoring door geluid' relatief verwaarloosbaar zijn gezien de drukke omgeving (veel mensen en verkeer aanwezig) op deze locatie. Verstoring door licht kan gezien de afstand tot het projectgebied redelijkerwijs worden uitgesloten.

Voor huismus zijn geen geschikte nestplaatsen aanwezig, zoals onder dakpannen, in neststenen, achter regenpijpen of speciale mussennestkasten met dekking (bomen of struiken) op enkele meters afstand. Aan de oostzijde van de bebouwing aan de Goereesestraat is een opening aanwezig in de muur ter hoogte van de regenpijp. Deze opening is te ruim voor huismussen. De opening is ook geschikt voor een soort als de kauw om hier te nestelen, waardoor de verjagingskans groot is. Daarnaast is de huismus een koloniebroeder en zijn naast deze opening geen alternatieve nestlocaties in het projectgebied aanwezig voor huismussen. Om deze redenen kan de aanwezigheid van nestplaatsen van de huismus redelijkerwijs worden uitgesloten.

Betreft functionele leefomgeving huismus: er zijn enkele wintergroene struiken aanwezig in het projectgebied. Er worden enige (houtige) elementen verwijderd die onderdeel uit kunnen maken van de functionele leefomgeving als schuilplaats. Dergelijke elementen zijn in de directe omgeving van het projectgebied afdoende aanwezig (in de tuinen van woningen) waardoor redelijkerwijs kan worden uitgesloten dat de aanwezige elementen in het projectgebied een essentiële functie voor de huismus vervullen. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek geen huismussen op of rond de projectlocatie aangetroffen. Er zijn waarnemingen van de huismus bekend ten zuiden van het projectgebied. De tuinen van de woningen bieden op de locaties van de waargenomen huismussen voldoende geschikte elementen voor de functionele leefomgeving voor huismussen.

Binnen het projectgebied en de directe omgeving (50 meter) zijn tevens geen horsten aangetroffen van sperwer. Negatieve effecten kunnen op voorhand uitgesloten worden.

Effecten

Negatieve effecten door de voorgenomen werkzaamheden kunnen uitgesloten worden door de aanwezigheid van alternatief functioneel leefgebied voor huismus in de directe omgeving van het projectgebied en de ruime afstand tussen mogelijke nestplaatsen en de locatie van de werkzaamheden.

Vervolgstappen

Er worden geen negatieve effecten verwacht op vogels met jaarrond beschermde nesten. Vervolgstappen zijn niet nodig.

5.2.2 Algemene broedvogels

Resultaten
Tijdens het veldbezoek zijn er binnen en in de directe omgeving van het projectgebied kauw, ekster, boomkruiper en kokmeeuw waargenomen. Kauw en boomkruiper broeden in bomen, gebouwen en schoorstenen, ekster broedt in bomen en kokmeeuw broedt in en op gebouwen. Binnen het projectgebied is geen bebouwing aanwezig. Deze soorten kunnen wel broeden in de omliggende bebouwing van het projectgebied. Er is 1 ingezakt vogelnestje aangetroffen in een te rooien boom, hoogstwaarschijnlijk van houtduif (figuur 5). Er zijn 2 eksternesten aangetroffen in een te rooien boom (figuur 10).

Effecten
Tijdens de voorgenomen rooi- en graafwerkzaamheden kunnen nesten binnen en in de directe omgeving van het projectgebied worden verstoord. De nesten van algemene broedvogels zijn beschermd wanneer deze in gebruik zijn als broedlocatie. Dit is voornamelijk het geval tijdens het broedseizoen, dat globaal loopt tussen 1 maart en 1 september. Er zijn ook vogelsoorten die jaarrond broeden, zoals de houtduif. Geldend is daarom de aanwezigheid van een nest dat in gebruik is op het moment van de ingreep, ongeacht de periode. Het verstoren of vernielen van in gebruik zijnde nesten betreft een overtreding van artikel 11.37 Bal.

Vervolgstappen
Vervolgstappen ten aanzien van algemene broedvogels zijn niet nodig als de volgende maatregels getroffen wordt:

- Gewerkt wordt buiten broedseizoen (voor de te verwachten vogelsoorten loopt dit tussen 1 maart en 1 september).
- Werken binnen broedseizoen alleen mogelijk door vrijgave middels een broedvogelinspectie door een ter zake kundig ecoloog.
- Verwijder de boom met twee eksternesten (zie figuur 10) buiten broedseizoen. Hiervoor kan binnen broedseizoen ***geen*** broedvogelinspectie voor uit worden gevoerd, want ekster is honkvast en het risico is te groot dat ekster hier opnieuw tot broeden komt. Indien de nesten bezet zijn moeten de werkzaamheden in de directe omgeving van de nesten worden stilgelegd tot de jongen van het nest zijn uitgevlogen.
- Indien de boom niet buiten broedseizoen gerooid kan worden dienen in ieder geval de twee nesten verwijderd te worden. Ekster kan bomen in de directe omgeving van het projectgebied gebruiken, bijvoorbeeld de bomen tussen de Wevershoekstraat en Pleinweg.
- Rooi de boom met het ingezakte vogelnestje buiten broedseizoen of verwijder het lege nest buiten broedseizoen.

Als niet buiten het broedseizoen kan worden gewerkt, kunnen dergelijke werkzaamheden enkel plaatsvinden als het project- en onderzoeksgebied maximaal twee dagen voorafgaand aan de

werkzaamheden door een deskundig ecoloog wordt gecontroleerd op nesten van vogels en wordt vrijgegeven. Wanneer nesten aanwezig en in gebruik zijn mogen op deze locatie(s) en in een nader te bepalen zone rondom de nesten geen verstorende werkzaamheden uitgevoerd worden tot de jongen het nest permanent verlaten hebben. Het uitvoeren van werkzaamheden binnen het broedseizoen vormt daarmee een risico voor de planning van het project.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten
Het projectgebied betreft een verharde straat met daaromheen rijtjeshuizen met kleine voortuinen. Door de afwezigheid van aaneengesloten houtachtige groenstructuren biedt het projectgebied ongeschikt biotoop voor strikt beschermde grondgebonden zoogdieren zoals steenmarter. Algemene en vrijgestelde soorten grondgebonden zoogdieren wel voorkomen binnen het projectgebied, zoals egel, rosse woelmuis en aardmuis.

Effecten
Tijdens de graafwerkzaamheden binnen het projectgebied kunnen algemene soorten grondgebonden zoogdieren, zoals rosse woelmuis, worden verwond of zelfs gedood.

Vervolgstappen
Er worden geen effecten verwacht op strikt beschermde grondgebonden zoogdieren. Vervolgstappen ten aanzien van deze soorten zijn daarom niet nodig.

Soorten zoals egel, rosse woelmuis en aardmuis zijn door de provincie Zuid-Holland vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel dient de specifieke zorgplicht (art. 11.27 lid 1 en 2 Bal) te worden nageleefd. De maatregelen die in het kader van deze zorgplicht moeten worden getroffen zijn beschreven in hoofdstuk 2.2.

5.4 Vleermuizen

Resultaten
Verblijfplaatsen: Binnen het projectgebied is bebouwing afwezig. Hierdoor kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen, zoals gewone dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis, hier op voorhand worden uitgesloten. Direct langs het projectgebied staat vleermuisgeschikte bebouwing (figuur 5,6,7).
In de te rooien bomen zijn geen geschikte holtes of spleten aangetroffen die dienst kunnen doen als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen zoals rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.
Er zijn wel geschikte holtes aangetroffen in de noordwestelijke bomenrij aan de Pleinweg. Deze bomen zullen niet gerooid worden.

Foerageergebied: Het projectgebied biedt geschikt foerageergebied voor vleermuizen, maar is van beperkte omvang. Daarnaast is in de directe omgeving van het projectgebied een alternatief foerageergebied aanwezig van betere kwaliteit, zoals het parkje bij Amelandseplein en het Zuiderpark. Om deze reden vervult het projectgebied naar verwachting geen essentieel onderdeel van een foerageergebied van vleermuizen.

Vliegroute: In de directe omgeving van het projectgebied zijn lijnvormige structuren in de vorm van bebouwing aanwezig die door vleermuizen kunnen worden gebruikt als (onderdeel van een) vliegroute om zich van, naar en langs het projectgebied te verplaatsen.

Effecten

Verblijfplaatsen: Doordat binnen het projectgebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen worden verwacht, zijn directe negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen redelijkerwijs uit te sluiten. Wel is in de directe omgeving van het projectgebied bebouwing aanwezig met mogelijke verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen.
Als deze bebouwing wordt verstoord door het plaatsen van extra verlichting, kan verstoring van vleermuisverblijfplaatsen niet worden uitgesloten. Het beschadigen maar ook het verstoren van (verblijfplaatsen van) vleermuizen betreft een overtreding van artikel 11.46 van het Bal.

De te rooien bomen binnen het projectgebied zijn onderzocht op de aanwezigheid van (geschikte) holtes, scheuren en loszittende schors die dienst kunnen doen als verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen. Er zijn geen geschikte holtes o.i.d. aangetroffen.

In de bomenrij aan de westzijde van de Pleinweg zijn wel mogelijk geschikte holtes aangetroffen. Deze bomen worden niet gerooid. Als deze bomen worden verstoord door het plaatsen van extra verlichting, kan verstoring van vleermuisverblijfplaatsen niet worden uitgesloten. Het beschadigen maar ook het verstoren van (verblijfplaatsen van) vleermuizen betreft een overtreding van artikel 11.46 van het Bal.

Foerageergebied: Doordat binnen het projectgebied geen essentieel foerageergebied van vleermuizen wordt verwacht, zijn negatieve effecten van de werkzaamheden op dergelijke gebieden redelijkerwijs uit te sluiten.

Vliegroute: Er zullen geen werkzaamheden plaatsvinden aan de bebouwing rondom het projectgebied waardoor de lijnvormige structuren die kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen niet worden onderbroken. Hierdoor zijn negatieve effecten van de werkzaamheden op dergelijke vliegroutes redelijkerwijs uit te sluiten.

Vervolgstappen

Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende vleermuizen is nodig als negatieve effecten op de holtebomen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten. Om het verstoren van vleermuisverblijven in de omgeving, en daarmee de noodzaak voor nader onderzoek en een eventuele vergunningsaanvraag, op voorhand uit te sluiten zijn de volgende maatregelen nodig:

- Voer de werkzaamheden uit tussen zonsopkomst en zonsondergang en vermijd het gebruik van bouwverlichting.
- Plaats geen extra verlichting binnen het projectgebied die leidt tot een toename van strooilicht op de in de omgeving aanwezige bebouwing en bomen met mogelijke vleermuisverblijven. Als verlichting wordt verplaatst of wordt toegevoegd, dan is het nodig om met een lichtsterkteberekening aan te tonen dat de verlichting op vleermuisgeschikte bebouwing niet toeneemt ten opzichte van de huidige situatie of niet meer wordt dan 2 lux.

Als bovenstaande maatregelen niet getroffen (kunnen) worden, dan is nader onderzoek nodig naar verblijfplaatsen van vleermuizen in de omringende bebouwing en de bomen aan de westzijde van de Pleinweg. Dit onderzoek loopt van half april tot eind september.

5.5 Amfibieën

Resultaten
Binnen het projectgebied zijn watergangen afwezig. Hierdoor is het projectgebied niet aan te merken als voortplantingsgebied van (strikt beschermde) amfibiesoorten. Wel kan het projectgebied door amfibieën gebruikt worden als landhabitat tijdens de winterrustmaanden.

Verder biedt het projectgebied, door afwezigheid van ondiepe heldere visvrije wateren, geen geschikt biotoop voor de strikt beschermde alpenwatersalamander.
Alhoewel er sprake is van vergraafbare zandbodem wordt rugstreeppad niet binnen het projectgebied verwacht. Deze soort is de laatste vijf jaar niet waargenomen binnen of in de omgeving van het projectgebied. De stedelijke ligging van het projectgebied en de drukke verkeerskruisingen voorkomen dat rugstreeppad het projectgebied kan bereiken om zich te vestigen.

Effecten
Strikt beschermde amfibiesoorten worden niet verwacht, negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten. Leefgebied van vrijgestelde amfibieën aanwezig zijn binnen en in de directe omgeving van het projectgebied. Bij het vergraven van de bodem kunnen vrijgestelde algemene amfibiesoorten worden verstoord of gedood.

Vervolgstappen
Soorten zoals gewone pad en bruine kikker zijn door de provincie Zuid-Holland vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een vergunning van de Omgevingswet is voor deze soorten niet nodig. Wel dient de specifieke zorgplicht (art. 11.27 lid 1 en 2 Bal) te worden nageleefd. De maatregelen die in het kader van deze zorgplicht moeten worden getroffen zijn beschreven in hoofdstuk 2.2.

5.6 Reptielen

Resultaten
Het projectgebied en de directe omgeving van het projectgebied vormt geen geschikt habitat voor reptielsoorten vanwege de aanwezige biotoop (verharding) en ontbreken van geschikt reliëf zoals oude (kalk)muren. Er is tevens geen geschikt leefgebied binnen en rond het projectgebied aanwezig voor ringslang door het ontbreken van watergangen. Aanwezigheid van strikt beschermde reptielsoorten binnen het projectgebied wordt hierdoor niet verwacht.

Effecten
Er zijn geen beschermde reptielen aangetroffen binnen het projectgebied en deze worden ook niet verwacht. Effecten zijn daarmee uitgesloten.

Vervolgstappen
Er worden geen effecten verwacht. Vervolgstappen zijn daarom niet nodig.

5.7 Vissen

Resultaten

Binnen het projectgebied zijn watergangen afwezig. De aanwezigheid van vissoorten, al dan niet beschermd, kan hierdoor op voorhand worden uitgesloten.

Effecten
Door de afwezigheid van watergangen binnen het projectgebied zijn negatieve effecten op vissen op voorhand uit te sluiten.

Vervolgstappen
Er worden geen effecten verwacht. Vervolgstappen zijn daarom niet nodig.

5.8 Ongewervelden

Resultaten
Er is binnen het projectgebied de waardplant iep van grote vos en iepenpage aangetroffen. Hierdoor kan aanwezigheid van strikt beschermde vlindersoorten niet zonder meer op voorhand uitgesloten worden.

Het projectgebied biedt tevens geschikt leefgebied voor algemene soorten ongewervelden zoals atalanta, gewone duizendpoot en steenhommel.
Door de afwezigheid van watergangen kan functioneel leef- en voortplantingsgebied van (beschermde) libellensoorten binnen het projectgebied uitgesloten worden.

Effecten
Door de aard van de werkzaamheden (o.a. rooien van bomen) en de aanwezigheid van de waardplant van grote vos en iepenpage (iep) kunnen negatieve effecten op functioneel leef- en voortplantingsgebied van deze soorten niet worden uitgesloten.

Leefgebied van algemene soorten ongewervelden kan tevens aanwezig zijn binnen en in de directe omgeving van het projectgebied. Bij het vergraven van de bodem kunnen deze soorten worden verstoord of gedood.

Vervolgstappen
Nader onderzoek is niet nodig indien de volgende maatregel wordt getroffen:

- Behoud de waardplant iep in het noordelijk deel van het projectgebied.

Indien dit niet mogelijk is, is nader onderzoek nodig naar grote vos en iepenpage.

Algemene soorten ongewervelden zijn door de provincie Zuid-Holland vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Een vergunning van de Omgevingswet is voor deze soorten niet nodig. Wel dient de specifieke zorgplicht (art. 11.27 lid 1 en 2 Bal) te worden nageleefd. De maatregelen die in het kader van deze zorgplicht moeten worden getroffen zijn beschreven in hoofdstuk 2.

5.9 Rode Lijst-soorten

Resultaten
Uit de bureaustudie komt naar voren dat binnen 100 meter rondom het projectgebied in de afgelopen vijf jaar verschillende Rode Lijst-soorten zijn waargenomen (tabel 4). Het betreffen voor deze locatie de huismus en de wilde kievitsbloem.

Effecten
Er worden geen effecten op huismus verwacht (zie ook paragraaf 5.2.1. -vogels met jaarrond beschermde nesten) en ook is de wilde kievitsbloem tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Negatieve effecten worden niet verwacht.

Vervolgstappen
Er zijn geen vervolgstappennodig met betrekking tot de genoemde Rode Lijst-soorten. Wel is de specifieke zorgplicht van toepassing. Tref de volgende maatregelen om zorgvuldig te werken en om te voldoen aan de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal):

- Behoud ten minste 75% van het bestaande struweel (niet zijnde bramen).
- Laat dood hout (stammen en takken) liggen binnen of in de directe omgeving van het projectgebied.
- Rijd stapvoets en voer de werkzaamheden zo veel mogelijk uit in één richting. Op zo'n manier dat dieren naar een veilig ander leefgebied kunnen vluchten zonder hiervoor draaiende machines, personen, een weg of ander obstakel te moeten kruisen.
- Voer geen werkzaamheden uit tijdens het broedseizoen (1 maart – 1 september), zie ook hoofdstuk 5.2.

Als bovenstaande maatregelen niet (geheel) kunnen worden getroffen en negatieve effecten op Rode Lijst-soorten niet (geheel) kunnen worden voorkomen, dan zijn vervolgstappen nodig. Deze vervolgstappen bestaan ten minste uit het aanleveren van een ecologisch werkprotocol over de wijze waarop effecten worden geminimaliseerd, een onderbouwing waarom deze effecten redelijkerwijs niet kunnen worden voorkomen en in hoeverre zij kunnen worden hersteld.

5.10 Exoten

Resultaten
Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de aanwezigheid van invasieve en exotische plantensoorten. Deze zijn niet aangetroffen.

Effecten
Omdat er geen invasieve exotische plantensoorten binnen het projectgebied zijn aangetroffen, worden er geen effecten verwacht.

Vervolgstappen
Er worden geen effecten verwacht. Vervolgstappen zijn niet nodig.

Gebruikte bronnen en literatuur

- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).
- Database waarnemingen invasieve exoten (flora) van gemeente Rotterdam.
- Kennisdocumenten beschermde soorten, BIJ12.
- Verspreidings- en soortgegevens beschermde plantensoorten (FLORON), amfibieën, reptielen en vissen (RAVON) en ongewervelden (De Vlinderstichting).

Bijlage 1: Duiding Wet- en regelgeving Omgevingswet

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dienen de plannen getoetst te worden aan de van kracht zijnde wet- en regelgeving. Deze toetsing is de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer. In onderstaande paragrafen wordt de relevante natuurwet- en regelgeving beschreven.

De Omgevingswet (Ow) regelt het belang van natuur als onderdeel van de fysieke leefomgeving. De wet borgt het welzijn van de mens, verbetert de bescherming van natuurkwaliteiten en breidt deze zo nodig uit. Artikel 5.1 van de Ow stelt:

"Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten:
...
e. een Natura 2000-activiteit,
...
g. een flora- en fauna-activiteit,
..."

Hierbij is de definitie van een Natura 2000-activiteit beschreven als:

"Activiteit, inhoudende het realiseren van een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied."

Hierbij is de definitie van een flora- en fauna-activiteit beschreven als:

"Activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten."

Dit houdt in dat alle activiteiten die mogelijk een effect hebben op Natura 2000-gebieden of in het wild levende dieren of planten niet uitgevoerd mogen worden zonder respectievelijk een vergunning Natura 2000-activiteit of een vergunning flora- en fauna-activiteit.

Het bevoegd gezag ten aanzien van flora- en fauna-activiteiten ligt bij de Provincies, die het verlenen van vergunningen en de handhaving delegeren naar de regionale milieudiensten. In Zuid-Holland moeten vergunningen worden aangevraagd bij Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) is belast met de handhaving.

Het juridisch kader voor flora- en fauna-activiteiten (soortenbescherming) en voor Natura 2000-activiteiten (gebiedsbescherming) wordt hieronder beschreven.

Omgevingswet – Soortenbescherming

Het algemene verbod tot het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit is geregeld in artikel 5.1 van de Ow. Artikel 11.27 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) beschrijft hoe je dient om te gaan met dit verbod.

"Artikel 11.27 (specifieke zorgplicht)
1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:

- *a) alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;*
- *b) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en*
- *c) als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.*

2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:

- *a) voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie waar de activiteit wordt verricht of in de directe nabijheid van de locatie van:*
  1. *van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten, genoemd in bijlage I bij de vogelrichtlijn, en niet in de bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de richtlijn;*
  2. *van nature in Nederland in het wilde levende dieren of planten van soorten, genoemd in de bijlagen II, IV, en V bij de Habitatrichtlijn;*
  3. *dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IX of in de Rode Lijsten, bedoeld in artikel 2.19, vijfde lid, onder a, onder 3°, van de wet; en*
  4. *voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats;*
- *b) Als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;*
- *c) als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten;*
- *d) alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;*
- *e) tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en*
- *f) het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen."*

Samengevat stelt artikel 11.27 Bal dat bij iedere flora- en fauna-activiteit:

1. Voorafgaand aan de te verrichten werkzaamheden onderzocht dient te worden of beschermde dier- of plantensoorten aanwezig zijn;
2. De effecten op deze soorten worden bepaald;
3. Eventueel maatregelen worden getroffen om deze effecten te voorkomen;
4. De effectiviteit van de maatregelen wordt nagegaan;
5. Als effecten niet kunnen worden uitgesloten, de nadelige gevolgen zo veel mogelijk worden beperkt en/of hersteld.

Voor soorten die vallen onder de 'Vogelrichtlijn', 'Habitatrichtlijn' of 'Andere soorten' zijn de regels verder gespecificeerd in respectievelijk artikel 11.37, 11.46 en 11.54 van het Bal.

Tabel 1 vat de verbodsbepalingen per beschermingsregime samen.

Tabel 1. Verbodsbepalingen uit het Bal per beschermingsregime.

Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal)	**Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal)**	**Andere soorten (art. 11.54 Bal)**
Opzettelijk doden of vangen	Opzettelijk doden of vangen	Opzettelijk doden of vangen
Opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het wegnemen van nesten	Beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	Opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren
Rapen en onder zich hebben van eieren	Opzettelijk vernielen of rapen van eieren	
Opzettelijk storen, tenzij niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding	Opzettelijk verstoren	
	Opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten	Opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten

Als na onderzoek blijkt dat bovenstaande verbodsbepalingen overtreden worden met de voorgenomen werkzaamheden en geen bevredigende alternatieven mogelijk zijn, dient de initiatiefnemer een vergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen. Deze aanvraag wordt gedaan bij ODH.

De beoordelingscriteria ten aanzien van een aanvraag vergunning flora- en fauna-activiteit zijn beschreven in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Voor Vogelrichtlijnsoorten, Habitatrichtlijn-soorten en Andere soorten is dit beschreven in respectievelijk artikel 8.74j, 8,74k en 8.74l.

Ten aanzien van de Andere soorten is in de Omgevingsverordening Zuid-Holland gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het vrijstellen van dier- en plantensoorten waarvan de staat van instandhouding in de provincie niet in het geding is. Voor deze soorten is geen vergunning nodig wanneer effecten niet volledig voorkomen kunnen worden. Wel geldt de specifieke zorgplicht voor deze soorten.

Ook ten aanzien van planten en dieren die zijn opgenomen in de Rode Lijst is geen vergunning nodig, maar is de specifieke zorgplicht wel van toepassing. Voor deze grote groep aan soorten kan dit vertaald worden naar een praktische werkwijze die ervoor zorgt dat de staat van instandhouding voor deze soort niet in het geding komt. Hierbij wordt gebruik gemaakt van NDFF-gegevens (objectieve gegevens, zie lid b van artikel 11.27 Bal) en een biotoopscan tijdens de quickscan. Een deskundig ecoloog beoordeelt tijdens het veldbezoek van de quickscan of geschikte habitats voor Rode Lijst-soorten aanwezig zijn.

Voor de Rode Lijst-soorten wordt bij de voortgang van een project uitgegaan van een 'ja, tenzij'-methode. Hierbij worden in principe geen belemmeringen voor het project verwacht ten aanzien van Rode Lijst-soorten, tenzij uit de habitatscan blijkt dat grote potentie voor deze soorten aanwezig is.

Aangezien de Rode Lijst-soorten over het algemeen soorten zijn die leven in biotopen die onder druk staan, worden negatieve effecten op de staat van instandhouding van deze soorten in algemeen voorkomende biotopen per definitie uitgesloten. Er wordt daarbij aangenomen dat significante effecten op de staat van instandhouding van Rode Lijst-soorten enkel kunnen voorkomen bij negatieve effecten op de volgende onder druk staande biotopen:

- Aanwezigheid van oude aftakelende bomen inclusief dode stammen (grootschalige aanwezigheid van schimmels, mossen en korstmossen).
- Aanwezigheid van zeer schrale omstandigheden (zandige bodems of oude vochtige (kade)-muren).
- Aanwezigheid van structurele vochtige omstandigheden (kruidenrijke oevers of moerasachtige biotopen).
- Dynamische biotopen (zoals getijdenatuur, overstromingsgebieden en tijdelijke vochtige omstandigheden).
- Omvangrijke onverstoorde terreinen (zowel braakliggend, agrarisch, riet, struweel of bos).

Bovenstaande lijst met biotopen is niet uitputtend. Een deskundig ecoloog kan in specifieke gevallen aanvullende biotopen aanwijzen die geschikt kunnen zijn voor Rode Lijst-soorten en die relevant zijn bij de effectbeoordeling en maatregelen.

Wanneer potentie voor Rode Lijst-soorten aanwezig is, worden maatregelen en vervolgstappen op basis van de specifieke zorgplicht (art. 11.27 Bal) uitgewerkt in dit rapport. De maatregelen worden bepaald met behulp van de in art. 11.27 lid 1 (Bal) beschreven prioriteringsstappen:

1. Het ontwerp en de werkwijze van het project wordt aangepast, zodat effecten zo veel mogelijk worden voorkomen.
2. Als effecten niet kunnen worden voorkomen, worden mitigerende maatregelen getroffen om effecten te minimaliseren.
3. De effecten die niet kunnen worden voorkomen, worden zo veel mogelijk hersteld.

Hierbij wordt in eerste instantie altijd eerst naar maatregelen gekeken om effecten te voorkomen. Als het voorkomen van effecten niet mogelijk is, dan is het nodig om een ecologisch werkprotocol op te stellen waarin wordt onderbouwd waarom voorkomen geen optie is en hoe effecten gemitigeerd en/of hersteld worden.

Omgevingswet – Natura 2000

De bescherming van Natura 2000-gebieden is geregeld via artikel 5.1 Ow, waarbij Natura 2000-activiteiten zonder vergunning verboden zijn. Dit verbod is verder uitgewerkt in de specifieke zorgplicht (art. 11.6 Bal).

"Artikel 11.6 (specifieke zorgplicht)

1. *Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:*
   a) *alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;*
   b) *voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en*
   c) *als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.*

2. *De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:*
   a) *voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;*
   b) *wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;*
   c) *als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;*
   d) *alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;*
   e) *tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en*
   f) *het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen."*

Hiermee wordt aangegeven dat in de ecologische onderzoeken voor een ruimtelijke ontwikkeling onderzocht dient te worden of de voorgenomen activiteiten significant negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden. Als dit het geval is, dan is een vergunning Natura 2000-activiteit nodig. Artikel 8.74b Bkl beschrijft de regels rond het verkrijgen van deze vergunning:

"Artikel 8.74b (beoordelingsregels Natura 2000-activiteit)

1. *Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een Natura 2000-activiteit die een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn is, wordt deze alleen verleend als uit de passende beoordeling, bedoeld in artikel 16.53a, eerste lid, van de wet, de zekerheid is verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.*

2. *In afwijking van het eerste lid kan, ondanks het feit dat uit de passende beoordeling de vereiste zekerheid niet is verkregen, de omgevingsvergunning worden verleend, als is voldaan aan de volgende voorwaarden:*
   a) *er zijn geen alternatieve oplossingen;*
   b) *het project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard; en*
   c) *de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.*

3. *Als het project significante gevolgen kan hebben voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort in een Natura 2000-gebied, geldt, in afwijking van het tweede lid, onder b, de voorwaarde dat het project nodig is vanwege:*
   a) *argumenten die verband houden met de gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of*
   b) *andere dwingende redenen van openbaar belang, als de procedure van artikel 10.6c van het Omgevingsbesluit is toegepast.*

4. *Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een Natura 2000-activiteit die geen project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn is, wordt bij de beslissing op de aanvraag om een omgevingsvergunning rekening gehouden met de gevolgen die de activiteit kan hebben voor een Natura 2000-gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor dat gebied."*

Natuurnetwerk Nederland

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland is geregeld in artikel 7.6 tot en met artikel 7.8 van het Bkl. Hierbij is vooral van belang dat is opgenomen dat:

"Artikel 7.8 (beschermingsregime)
De regels verzekeren in ieder geval dat de kwaliteit en oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen de gebieden van het Natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het Natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden van het Natuurnetwerk, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het Natuurnetwerk behouden blijven."

De regels waar artikel 7.8 naar verwijst zijn de regels over de verdere invulling van het Bkl. Deze zijn opgenomen in paragraaf 7.3.16 van de Omgevingsverordening Zuid-Holland. De belangrijkste regel die in deze paragraaf is opgenomen is de volgende:

"Artikel 7.61 (activiteiten met mogelijk (significante) nadelige gevolgen)
Een omgevingsplan voor het Natuurnetwerk Nederland, bedoeld in artikel 2.11, eerste lid, laat daarbinnen geen activiteiten toe die de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van die gebieden significant beperken, of die leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van die gebieden."

De bescherming van deze wezenlijke kenmerken en waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde 'nee, tenzij'-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zo veel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Het plan wordt in een dergelijk geval getoetst door de provincie Zuid-Holland.

De provincie Zuid-Holland stelt dat een significant effect enkel optreedt bij ruimtebeslag of invloeden binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. Externe werking wordt dus niet gezien als een mogelijk significant effect.